

Αντιαποικιακός αγώνας

Οι Έλληνες Κύπριοι κάτοικοι είδαν την ανάληψη της διακυβέρνησης της Κύπρου από τους Βρετανούς σαν μεταβατικό στάδιο για μεταβίβαση της Κύπρου στην Ελλάδα, αίτημα που επαναλάμβαναν συνεχώς στη Βρετανία. Η τελευταία απέρριπτε το αίτημα με τη δικαιολογία ότι χρειαζόταν την Κύπρο για εκπλήρωση υποχρεώσεων της στην περιοχή.

Το 1955, ύστερα από μια μακρά αλλά ανεπιτυχή ειρηνική πολιτική και διπλωματική προσπάθεια για να επιτύχουν την απελευθέρωσή τους από τον αποικιακό ζυγό, οι Ελληνοκύπριοι πήραν τα όπλα.

Τέλος της βρετανικής διακυβέρνησης. Ελληνοκύπριοι αγωνιστές μετά την απελευθέρωσή τους από τα κρατητήρια των αποικιοκρατών

Έχοντας να αντιμετωπίσει έναν απελευθερωτικό αγώνα στο νησί, η αποικιακή κυβέρνηση προήγαγε την ιδέα της διχοτόμησης του νησιού σαν αντίμετρο προς το ελληνοκυπριακό αίτημα για ένωση με την Ελλάδα.

Κατά τη διάρκεια του αντιαποικιακού αγώνα η Τουρκία ενεθάρρυνε τους Τουρκοκύπριους ηγέτες να συνταυτιστούν με την αποικιακή κυβέρνηση σε μια προσπάθεια να εμποδίσουν τον αγώνα για αυτοδιάθεση του λαού της Κύπρου. Μια τρομοκρατική οργάνωση, η ΤΜΤ, δημιουργήθηκε και προκαλούσε επεισόδια ανάμεσα στις δυο κοινότητες.

Ανεξαρτησία - Οι Συμφωνίες Ζυρίχης-

Λονδίνου-Το Σύνταγμα

Ο αντιαποικιακός αγώνας έληξε το 1959 με τις Συμφωνίες Ζυρίχης-Λονδίνου μεταξύ Βρετανίας, Ελλάδας και Τουρκίας. Η Κύπρος ανακηρύχτηκε το 1960 ανεξάρτητη Δημοκρατία.

Το Σύνταγμα που επιβλήθηκε τότε στην Κύπρο αποδείχτηκε ανεφάρμοστο σε πολλές από τις πρόνοιές του που δημιουργούσαν προστριβές κυρίως μεταξύ των Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων, στους οποίους είχαν δοθεί υπερβολικά προνόμια. Το Σύνταγμα παραχωρούσε στην τουρκοκυπριακή κοινότητα, που αποτελεί το 18% περίπου του πληθυσμού, δικαιώματα συμμετοχής στην Κυβέρνηση και τη Δημόσια Υπηρεσία κατά 30% και στο Στρατό και την Αστυνομία κατά 40%. Εδίδοντο, επίσης, δικαιώματα αρνησικυρίας στον Τουρκοκύπριο Αντιπρόεδρο που παρακώλυαν την ομαλή λειτουργία του κράτους.

Στιγμιότυπο από την υπογραφή της Συμφωνίας για την Ανεξαρτησία της Κύπρου (Λονδίνο, 11 Φεβρουαρίου, 1959)

Πολύ αρνητικό στοιχείο, που στην ουσία περιόριζε την ανεξαρτησία, ήταν οι εγγυήσεις

που επιβλήθηκαν με εγγυήτριες δυνάμεις τη Βρετανία, την Ελλάδα και την Τουρκία στις οποίες αναγνωρίζονταν επεμβατικά δικαιώματα.

Με βάση τις ίδιες Συμφωνίες και Συνθήκες προνοείτο η στάθμευση στην Κύπρο ελληνικών και τουρκικών στρατευμάτων πέραν από τα βρετανικά στρατεύματα σε δυο περιοχές που ανακηρύχθηκαν κυρίαρχες Βρετανικές Βάσεις, τη στρατιωτική βάση της Δεκέλειας και την αεροπορική-στρατιωτική βάση Ακρωτηρίου-Επισκοπής.

Το 1963 ο τότε Πρόεδρος της Δημοκρατίας, Αρχιεπίσκοπος Μακάριος, υπέβαλε προτάσεις για τροποποίηση του Συντάγματος για να διευκολυνθεί η λειτουργία του κράτους. Η απάντηση της τουρκοκυπριακής κοινότητας ήταν η ανοικτή ανταρσία το Δεκέμβρη του 1963 για την οποία οι Τουρκοκύπριοι έκαναν προετοιμασίες από πριν. Οι Τούρκοι Υπουργοί με τον Αντιπρόεδρο αποχώρησαν από την Κυβέρνηση κι οι Τουρκοκύπριοι δημόσιοι υπάλληλοι στη μεγάλη τους πλειοψηφία έπαυσαν να προσέρχονται στην εργασία τους. Από τότε η τουρκοκυπριακή ηγεσία άρχισε να ακολουθεί πολιτική που αποσκοπούσε στη διχοτόμηση της Κύπρου και την προσάρτηση του ενός τμήματος στην Τουρκία. Στην εφαρμογή της πολιτικής αυτής η τουρκοκυπριακή ηγεσία καθοδηγείται από την Τουρκική Κυβέρνηση.

Τουρκική πολιτική-Σχέδια διχοτόμησης

Η Τουρκία σαν κράτος που διαδέχτηκε την Οθωμανική αυτοκρατορία, είχε παραιτηθεί από όλες τις απαιτήσεις της στην Κύπρο με τη Συνθήκη της Λωζάνης του 1923.

Παρά τη Συνθήκη αυτή οι Τουρκικές Κυβερνήσεις άρχισαν κατά τη δεκαετία του 1950 να έχουν απαιτήσεις στην Κύπρο. Στη δεκαετία του 1960 αυτές οι απαιτήσεις έγιναν απειλές και επιθετικές ενέργειες.

Το 1964, ο τότε Τούρκος Υπουργός Εξωτερικών, Ερκίν, δήλωσε απερίφραστα ότι η Κύπρος ήταν "ζωτικής σημασίας για την Τουρκία όχι απλώς λόγω της ύπαρξης της τουρκικής κοινότητας στο νησί, αλλά και για τη γεωστρατηγική της σημασία". Εξάλλου, σε δημόσια δήλωσή του το 1964, ο Κεμάλ Σατίρ, Αντιπρόεδρος της Τουρκίας, είπε: "Η Κύπρος θα διαιρεθεί σε δύο τμήματα, ένα από τα οποία θα ενωθεί με την Τουρκία."

Προσπάθειες της Κυπριακής Κυβέρνησης, 1964-1973

Η Κυπριακή Κυβέρνηση, παρά τις απειλητικές δηλώσεις από την Τουρκία, με τους σκοπούς της οποίας δυστυχώς είχε συνταυτιστεί η τουρκοκυπριακή ηγεσία, έκανε ό,τι μπορούσε για να επαναφέρει στο νησί συνθήκες ομαλότητας. Πρόσφερε πλήρη χάρτη μειονοτικών δικαιωμάτων για τους Τουρκοκύπριους που κατάθεσε στα Ηνωμένα Έθνη. Πρόσφερε οικονομικά κίνητρα στους Τουρκοκύπριους, που είχαν αναγκαστεί από την ηγεσία τους να εγκατασταθούν στους τουρκοκυπριακούς στρατιωτικούς θύλακες, για να επιστρέψουν στα σπίτια τους, και το 1968 άρχισε διακοινοτικές συνομιλίες με τους Τουρκοκύπριους ηγέτες για συμφωνία μέσω διαπραγματεύσεων πάνω σε ένα νέο συνταγματικό σύστημα για την Κύπρο.

Δυστυχώς και για τους Ελληνοκύπριους και για τους Τουρκοκύπριους, η επίδραση πάνω στον τουρκοκυπριακό πληθυσμό των Τουρκοκυπρίων ηγετών που υποστήριζαν το διαχωρισμό και παράλληλα που είχαν πάρει την απόφαση να υποστηρίξουν τα διχοτομικά σχέδια της Τουρκίας σε βάρος της Κύπρου, ήταν πολύ ισχυρή.

Παρά την πολιτική αυτή, η ομαλότητα βαθμιαία επανήλθε στο νησί με τα μέτρα που πήρε η Κυπριακή Κυβέρνηση και το 1974 μεγάλος αριθμός Τουρκοκυπρίων ζούσε και δούλευε ειρηνικά με τους Ελληνοκύπριους συμπολίτες τους.

Η Τουρκία όμως περίμενε μια ευκαιρία για να εισβάλει στην Κύπρο, ενώ ο επικεφαλής της τουρκοκυπριακής ηγεσίας Ραούφ Ντενκτάς, που υποστήριζε τη διαχωριστική πολιτική, παρέμεινε στην εξουσία.

Η τουρκική εισβολή του 1974

Στις 15 Ιουλίου 1974, η στρατιωτική χούντα που κυβερνούσε τότε την Ελλάδα οργάνωσε πραξικόπημα για την ανατροπή του

Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας Αρχιεπισκόπου Μακαρίου και χρησιμοποίησε για το σκοπό αυτό δυνάμεις που βρίσκονταν στην Κύπρο για να την υπερασπίσουν από τουρκική επίθεση. Ο Πρόεδρος Μακάριος κατόρθωσε να διαφύγει στο εξωτερικό όπου συνέχισε τους αγώνες του για τα κυπριακά δίκαια. Η Τουρκία με πρόφαση το πραξικόπημα εισέβαλε στην Κύπρο στις 20 Ιουλίου, με αποβατικό στόλο κι αεροπορία και μέχρι τις 23 Ιουλίου, που επιτεύχθηκε κατάπαυση του πυρός, κατόρθωσε να εγκαταστήσει προγεφύρωμα στα βόρεια, στην περιοχή της Κερύνειας. Από το προγεφύρωμα άρχισαν να εισρέουν υλικό και άνδρες και στις 14 Αυγούστου οι τουρκικές δυνάμεις εισβολής εξαπέλυσαν νέα επίθεση με αποτέλεσμα να θέσουν τελικά κάτω από τον έλεγχό τους το 37% περίπου του κυπριακού εδάφους.

Τουρκικές δυνάμεις εισβολής κατά την απόβαση τους στην Κύπρο

Τούρκοι αλεξιπτωτιστές ρίχνονται κατά εκατοντάδες στο έδαφος της Κυπριακής Δημοκρατίας

Η Άγκυρα προσπάθησε να παρουσιάσει την εισβολή σαν ειρηνευτική επιχείρηση που αποσκοπούσε στην αποκατάσταση της συνταγματικής τάξης που είχε παραβιαστεί από το πραξικόπημα. Εντούτοις, και μετά την αποκατάσταση της συνταγματικής τάξης και την επιστροφή του Προέδρου Μακαρίου το Δεκέμβρη του 1974, τα τουρκικά στρατεύματα παρέμειναν και προωθούσαν τα σχέδια της Τουρκίας για εποίκισμο της Κύπρου σαν πρώτο βήμα προς την προσάρτηση. Με τη βία (φόνους εν ψυχρώ, βιασμούς, επιθέσεις, βασανιστήρια) διακόσιες χιλιάδες Ελληνοκύπριοι, 40% του ολικού ελληνικού πληθυσμού του νησιού, εξαναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους στην κατεχόμενη περιοχή και να γίνουν πρόσφυγες στην ίδια τους την πατρίδα. Οι λίγες χιλιάδες Ελληνοκύπριοι που παρέμειναν στα σπίτια τους και μετά την κατοχή, εξαναγκάστηκαν να τα εγκαταλείψουν σταδιακά, με διάφορες καταπιέσεις, εκβιασμούς και άλλες ενέργειες. Από τους 20.000 περίπου που είχαν μείνει αρχικά, μόνο μερικές εκατοντάδες παραμένουν σήμερα στα σπίτια τους στο βόρειο τμήμα του νησιού, κυρίως στην περιοχή της

Καρπασίας.

25 χρόνια κατοχής

Η Τουρκία εξακολουθεί να κατέχει το 37% του κυπριακού εδάφους παρά τα επανειλημμένα ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών και άλλων Διεθνών Οργανισμών για σεβασμό της ανεξαρτησίας, κυριαρχίας και εδαφικής ακεραιότητας της Κυπριακής Δημοκρατίας και παρά τα ψηφίσματα για αποχώρηση όλων των ξένων στρατευμάτων από το έδαφός της και την υιοθέτηση όλων των πρακτικών μέτρων για προώθηση της αποτελεσματικής εφαρμογής των σχετικών ψηφισμάτων.

Πρόσφυγες
200.000 Ελληνοκύπριοι
εξαναγκάστηκαν να
εγκαταλείψουν τα σπίτια
τους

Η τουρκική πλευρά ακολουθεί εντελώς αρνητική στάση στις προσπάθειες που καταβάλλονται στα πλαίσια των Ηνωμένων Εθνών για επίτευξη μιας δίκαιης και βιώσιμης λύσης στο Κυπριακό αντίθετα με την ελληνοκυπριακή πλευρά και την Κυβέρνηση της Κύπρου που επιδεικνύουν πάντοτε εποικοδομητική στάση και καλή θέληση. Αξίζει να σημειωθεί ότι σε έκθεση για το Κυπριακό που υπέβαλε προς το Συμβούλιο Ασφαλείας, στις 30 Μαΐου 1994, ο Γενικός Γραμματέας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, ρητά επιρρίπτει την ευθύνη για τη μη επίτευξη προόδου στις διαπραγματεύσεις για την επίλυση του κυπριακού προβλήματος, στην έλλειψη πολιτικής βούλησης εκ μέρους της τουρκικής πλευράς.

Απώτερος στόχος της τουρκικής πλευράς είναι η παγίωση της κατοχής και της διχοτόμησης του νησιού ενώ παράλληλα προωθεί τη δημογραφική αλλαγή των κατεχομένων στα οποία έχουν μεταφερθεί 110.000 περίπου έποικοι από την Τουρκία. Σύμφωνα με την πρόσφατη απογραφή πληθυσμού που έγινε στα κατεχόμενα το Δεκέμβριο του 1996 ο συνολικός πληθυσμός στα κατεχόμενα ανήλθε σε 198.215 άτομα.

Έχοντας υπόψη ότι ο αριθμός των Τουρκοκυπρίων είναι 89.000 θα πρέπει οι Τ/Κ να θεωρούνται μειονότητα στα κατεχόμενα.

Εγκλωβισμένοι

Μερικές μόνο εκατοντάδες
εγκλωβισμένοι, από 20.000 στα τέλη
του 1974, έχουν εναπομείνει στα
κατεχόμενα χωριά τους, κάτω από
συνθήκες καταπίεσης, εκφοβισμού

Η Κυπριακή Κυβέρνηση δεν είναι πλέον **και στερήσεων** διατεθειμένη να εμπλακεί σε χρονοβόρες διαδικασίες που δεν οδηγούν πουθενά και οι οποίες απλά διαιωνίζουν το πρόβλημα, εδραιώνοντας τα τετελεσμένα. Σταθερός στόχος παραμένει πάντοτε η εξεύρεση μιας λύσης, δίκαιης, βιώσιμης και λειτουργικής, που να διασφαλίζει την ανεξαρτησία, κυριαρχία και εδαφική ακεραιότητα της Κυπριακής Δημοκρατίας, να απαλλάσσει την Κύπρο από την παρουσία των ξένων στρατευμάτων και των εποίκων, να κατοχυρώνει τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις βασικές ελευθερίες και να διασφαλίζει μέσα σε συνθήκες ειρήνης, ευημερίας και προόδου το μέλλον των δύο κοινοτήτων, ιδιαίτερα με την ένταξη της Κύπρου στην ενωμένη Ευρώπη.

Η Κυπριακή Κυβέρνηση πιστεύει σθεναρά ότι είναι πια καιρός να αναληφθεί από το Συμβούλιο Ασφαλείας μια νέα προσέγγιση και να αναζητηθούν και υιοθετηθούν επαρκείς και αποφασιστικοί τρόποι που θα διανοίγουν νέες δυνατότητες για αποτελεσματικές προσπάθειες οικοδόμησης πολιτικής βούλησης από μέρους της τουρκικής πλευράς για λύση.

ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΕΙΣΒΟΛΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΟΧΗΣ ΣΕ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΥΣ

37% του εδάφους της Κυπριακής Δημοκρατίας βρίσκεται υπό κατοχή.

200.000 Ελληνοκύπριοι - το ένα τρίτο του συνολικού πληθυσμού - εκτοπίστηκαν από το κατεχόμενο βόρειο τμήμα, όπου αποτελούσαν το 80% των κατοίκων, και κρατούνται μακριά από τα σπίτια και τις περιουσίες τους, ενώ οι Τουρκοκύπριοι των ελεύθερων περιοχών μεταφέρθηκαν με τη βία από την ηγεσία τους στις κατεχόμενες περιοχές.

1.619 άνθρωποι (μεταξύ τους 627 άμαχοι) είναι αγνοούμενοι, και η τουρκική πλευρά αρνείται κάθε συνεργασία για διακρίβωση της τύχης τους.

Μερικές μόνο εκατοντάδες εγκλωβισμένοι (από 20.000 στα τέλη του 1974) έχουν εναπομείνει στα κατεχόμενα χωριά τους και ζουν κάτω από συνθήκες καταπίεσης, εκφοβισμού και στερήσεων.

35.000 Τούρκοι στρατιώτες, εφοδιασμένοι με όλο το σύγχρονο οπλισμό και υποστηριζόμενοι από αεροπορία και ναυτικό, εξακολουθούν να βρίσκονται στο κατεχόμενο τμήμα.

110.000 περίπου έποικοι από την Ανατολία έχουν μεταφερθεί και εγκατασταθεί στο κατεχόμενο τμήμα, με στόχο την αλλοίωση της δημογραφικής δομής του νησιού.

40.000 Τουρκοκύπριοι από αριθμό 103.000 έχουν μεταναστεύσει από το 1974 από το κατεχόμενο τμήμα (σύμφωνα με την τουρκοκυπριακή εφημερίδα Yeniduzen, 30.8.1994) λόγω της οικονομικής, κοινωνικής και ηθικής εξαθλίωσης που επικρατεί εκεί.

Το κατοχικό καθεστώς εφαρμόζει μεθοδικά μακροχρόνιο σχέδιο για εξάλειψη της πολιτιστικής και ιστορικής κληρονομιάς 9.000 χρόνων στο κατεχόμενο τμήμα:

Τουλάχιστον 55 εκκλησίες μετατράπηκαν σε τεμένη.

Άλλες περίπου 50 εκκλησίες και μοναστήρια μετατράπηκαν σε αποθήκες σταύλους.

ξενώνες, μουσεία, κινηματογράφους, δημόσια αποχωρητήρια ή κατεδαφίστηκαν.

Τα κοιμητήρια τουλάχιστον 25 χωριών έχουν βεβηλωθεί και καταστραφεί.

Αναρίθμητες εικόνες, εκκλησιαστικά σκεύη και κάθε είδους αρχαιολογικοί θησαυροί κλέβονται και φυγαδεύονται στο εξωτερικό.

Διεξάγονται παράνομες ανασκαφές και αποκάλυπτη αρχαιοκαπηλία.

Τα ελληνικά τοπωνύμια έχουν μετατραπεί αυθαίρετα σε τουρκικά.

69 ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας και 12 ψηφίσματα της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών για την Κύπρο μεταξύ 1974 - 1994 περιφρονούνται κατάφωρα από την Τουρκία.

Η διεθνής θέση της Κύπρου

Προσηλωμένη στους σκοπούς και τις αρχές που περικλείονται στο Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και ιδιαίτερα στη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια, τη διεθνή συνεργασία στον οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό και άλλους τομείς και στο σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες για όλους, η Κυπριακή Δημοκρατία αμέσως μετά την ανεξαρτησία της έγινε μέλος του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών στις 20 Σεπτεμβρίου 1960, και βαθμιαία σχεδόν όλων των εξειδικευμένων οργανισμών του ΟΗΕ. Η Κύπρος είναι επίσης μέλος του Κινήματος των Αδεσμεύτων, της Κοινοπολιτείας, του Συμβουλίου της Ευρώπης, του Οργανισμού για την Ασφάλεια και Συνεργασία στην Ευρώπη. Διατηρεί πολιτικές, οικονομικές και πολιτιστικές σχέσεις με πληθώρα από ξένες χώρες και διεθνείς οργανισμούς.

Υπογράφεται το Φεβρουάριο του 1977 στην παρουσία του Γ.Γ. των Ηνωμένων Εθνών Βάλντχαϊμ η Συμφωνία Υψηλού Επιπέδου Μακαρίου-Ντενκτάς

Στα πλαίσια της πολιτικής αυτής η Κύπρος αναπτύσσει σχέσεις και συνεργάζεται με όλες τις χώρες του κόσμου και συμμετέχει ενεργά στις προσπάθειες για προαγωγή της διεθνούς κατανόησης, ειρήνης, ασφάλειας και συνεργασίας στηριζόμενη στο Διεθνές Δίκαιο, στις αρχές του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και τα ψηφίσματα του διεθνούς αυτού Οργανισμού.

Το 1990, η Κυπριακή Κυβέρνηση υπέβαλε αίτηση για πλήρη ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με την οποία ήδη συνδέεται από το 1972 μέσω Συμφωνίας Σύνδεσης.

Η Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης με γνωμοδότηση που εξέδωσε το 1993 αναγνώρισε και επιβεβαίωσε τον ευρωπαϊκό χαρακτήρα και προσανατολισμό της Κύπρου, καθώς επίσης και την επιλεξιμότητά της να καταστεί ισότιμο μέλος της Ένωσης.

Στις 6 Μαρτίου 1995, το Συμβούλιο των Υπουργών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενέκρινε το χρονοδιάγραμμα για την έναρξη ενταξιακών διαπραγματεύσεων της Κύπρου με την Ένωση. Οι διαπραγματεύσεις ένταξης θα αρχίσουν έξι μήνες μετά τη Διακυβερνητική Διάσκεψη. Στο μεταξύ η Κύπρος έχει αρχίσει τη διαδικασία εναρμόνισης με τη νομοθεσία και την πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πηγή: Επίσημη Ιστοσελίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας, Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών, Λευκωσία, Κύπρος